

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ (“ආයතනය”) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය, ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති වලට අදාළ තොරතුරුද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, ආයතනය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය ආයතනය ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

ආයතනයේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, ආයතනයේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ථානගතයන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය ,ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ ආයතනයේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ ආයතනයේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, ආයතනය ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවීම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

	අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 02 ප්‍රකාරව තොගය, පිරිවැය හා ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය යන අගයන්ගෙන් අඩු අගයට දැක්විය යුතු වුවත් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොගයේ ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය ඇගයීමෙන් තොරව තොගය රු.12,544,291 ක් වූ පිරිවැයට මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.	2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට තොගය පිරිවැය මත අවසන් ගිණුම් තුළ පෙන්වන අතර ශුද්ධ උපලබ්ධි අගය මත ඇගයීමක් මෙතෙක් සිදු නොකල බව හා ඉදිරියේ දී වඩා අඩු අගය නිරූපණය කිරීමට කටයුතු කරන බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 02 අනුව තොගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්විය යුතුය.
(ආ)	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 39 ප්‍රකාරව මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ණයගැති ශේෂයන් එහි ක්‍රමක්ෂය කළ අගයට දැක්විය යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති, වර්ෂ 09 කට වැඩි කාලයක සිට පැවතෙන රු.19,840,442 ක් වූ ණයගැති ශේෂ සඳහා අපහායන පරීක්ෂාවක් සිදුකර ධාරණ අගය දැක්වීමට කටයුතු නොකර එම කාල පරාසය තුළදීම රු. 198,400 ක් පමණක් අඩමාණ ණය වශයෙන් වෙන් කර තිබුණි.	ණයගැතියන් සම්බන්ධයෙන් අපහායන පරීක්ෂාව කිරීමට පෙර කපා හැරිය හැකි ණයගැතියන් පොත් වලින් කපා හළ යුතුය. ඒ සඳහා ණයගැති කාල විශ්ලේෂණය ඇතුළුව හිඟ ණයගැතියන් පිළිබඳව සියලු තොරතුරු උපදෙස් ලබා ගැනීමට භාණ්ඩාගාර නියෝජිත වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති බව.	ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති අංක 39 අනුව දීර්ඝ කාලයක් තුළ අයනොවී පවතින ණය ගැති ශේෂ සඳහා අපහායන පරීක්ෂාවක් සිදුකොට ධාරණ අගයට දැක්විය යුතුය. එසේම අයකර ගැනීමට හැකියාවක් පවතින ණය ශේෂ අයකර ගැනීමට ඉදිරි පියවර ගත යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශයට අනුව වර්ෂ 01 සිට වර්ෂ 04 ක් දක්වා කාල පරාසය තුළ හඳුනා නොගත් තැන්පතු වල එකතු වටිනාකම රු. 9,923,267 ක් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	2020 හා 2021 වර්ෂ වලට අදාළව හඳුනාගත හැකි තැන්පතු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කර ඇති බව හා තවදුරටත් හඳුනා ගත නොහැකි තැන්පතු ඉතිරි වී ඇති බව. 2022 හා 2023 සම්බන්ධව මිලියනයකට ආසන්න ප්‍රමාණයක් හඳුනා ගෙන කටයුතු කරමින් සිටින අතර ඉතිරි තැන්පතු හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කරමින් පවතින බව.	ආයතනයේ බැංකු ගිණුමට ලැබෙන සියලු ආදායම් හා අනෙකුත් ලැබීම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සුදුසු විධිමත් ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දී ඒ තුළින් වාර්ෂික ආදායම නිවැරදිව හඳුනා ගත යුතුය.
(ආ) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ආයතන ඩොලර් ගිණුමේ ශේෂය USD 61,547 (රු.19,643,956) ක් වුවද, එදිනට බැංකු ප්‍රකාශනයේ USD 58,044 (රු.18,525,779) ක් වූ ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වීම හේතුවෙන් ඩොලර් ගිණුමේ ශේෂය හා විනිමය ලාභය රු. 1,118,413 ක් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.	2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ ඇති 58,044ක ඩොලර් ප්‍රමාණය එදිනට තිබූ විනිමය අනුපාතය මත මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඉදිරිපත් කර ඇති බව.	ලෙජර් ගිණුම් හා බැංකු ප්‍රකාශනය සසඳා, සැසඳුම අනුව නිවැරදි ශේෂය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපිය යුතුය.
(ඇ) 2023 වර්ෂය වෙනුවෙන් 2024 වර්ෂයේදී ගෙවන ලද රු.1,729,166 ක වියදම් සම්බන්ධයෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ගැලපීම් කර නොතිබුණි.	ඉදිරියේ දී මෙම ගෙවීම් නිසි වෙලාවට ගෙවා නිමකිරීම හා මෙවැනි මගහැරීම් සිදු නොවීමට වග බලා ගන්නා බව.	වර්ෂයට අදාළ සියලු වියදම් ගිණුම්ගත කළ හැකි පරිදි අභ්‍යන්තර පාලනයන් යෙදිය යුතුය.
(ඈ) 2022 වර්ෂය හා 2024 වර්ෂයට අදාළව 2023 වර්ෂයේදී ලැබුණු එකතුව රු.14,226,329 ක ආදායම සම්බන්ධයෙන් අදාළ ගිණුම්වල ගැලපීම් නොකර සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට ගලපා තිබුණි.	වර්ෂයේ අවසන් මාස 6ට අදාළව ගැලපීම් සිදු කර තිබූ අතර 2024 වර්ෂයට අදාළ ගැලපීම් හා 2023 වර්ෂයේ මුල් මාස 6ට අදාළව ගැලපීම් 2024 වර්ෂයේදී සිදු කරනු ලබන බව.	වර්ෂයට අදාළ සියලු ආදායම් හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කළ හැකි පරිදි ශක්තිමත් අභ්‍යන්තර පාලනයන් යෙදිය යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

	නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ)	2020 අගෝස්තු 28 දිනැති අංක 01/2020 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය මඟින් සංශෝධිත මුදල් රෙගුලාසි 756(6)	2023 වර්ෂයට අදාළ භාණ්ඩ සමීක්ෂණ කටයුතු අවසන් කර වාර්තා ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	භාණ්ඩ සමීක්ෂණ කටයුතු සිදු කරමින් පවතී.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන පරිදි දක්වා ඇති කාලයට නියමිත කාර්යයන් ඉටු කළ යුතුය.
(ආ)	ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ මුදල් රෙගුලාසි 780 හා 2015 මැයි 25 දිනැති අංක 1/ 2015 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයේ 4.1 ඡේදය	රජයේ වැඩ හා සේවාවන් ඉටු කිරීමේදී අරපිරිමැස්මෙන් හා කාර්යක්ෂමතාවයෙන් යුතුව ඒවා ඉටු කිරීම පිළිබඳ සැලකිලිමත් නොවී රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ලද විශේෂ අනුමැතියටද පටහැනිව මධ්‍ය මට්ටමේ නිලධාරීන්ට ප්‍රවාහන පහසුකම් සැපයීම වෙනුවෙන් 2023 මැයි හා ජූනි මාසයන් සඳහා එකතු වටිනාකම රු.5,021,100 ක් අවස්ථා 12 කදී පෞද්ගලික පාර්ශවයන් වෙත ගෙවා තිබුණි.	ආයතනයේ පවතින පැරණි වාහන අබලන් වීම නිසාද ආයතනයේ හදිසි රාජකාරි කටයුතු නිසාද ආයතනයේ සේවා කටයුතු අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන්ද බාහිරින් වාහන ලබා ගැනීමට අවසර දී තිබූ ගිවිසුම් කාලය දීර්ඝ කිරීමට සිදු වූ බව.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන හා අදාළ අනුමැතීන් ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ)	2022 දෙසැම්බර් 14 දිනැති අංක 2310/29 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කළ රාජ්‍ය සේවා කොමිසමේ කාර්ය පටිපාටික රීති යටතේ XII වන පරිච්ඡේදයේ (රජයේ නිලධාරියෙකු මුදා හැරීම)	පරිවාස කාලයේ පසුවන නිලධාරීන් නිදෙනෙකු ද්විතීයක පදනම මත ආයතනයේ සේවයට බඳවා ගෙන තිබුණි.	ආයතනයේ අනුමත කාර්යමණ්ඩලයේ අධික පුරප්පාඩු පැවතීම හා සේවා අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන් රේඛීය අමාත්‍යාංශයෙන් නිලධාරීන් නිදෙනෙකු අනුයුක්ත කරවාගත් අතර ඉන් දෙදෙනෙකු පරිපාලන නිලධාරී තනතුරේදී, එක් අයෙකු සහකාර අධ්‍යක්ෂක තනතුරේදී රාජකාරි ඉටු කිරීමට තාවකාලිකව අනුයුක්ත කර ඇති	ද්විතීය පදනම මත පරිවාස කාලයේ පසුවන සේවකයන් බඳවා නොගත යුතුය. එසේම රාජකාරි පැවරීමේදී ආයතනයේ නිත්‍ය සේවකයන්ගේ හැකියාව හා සුදුසුකම්ද සලකා බැලිය යුතුය.

1.7 තොරතුරු තාක්ෂණ (IT) පොදු පාලන ක්‍රම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
රු. 2,800,000 ක වියදමින් 2022 සැප්තැම්බර් මාසයේ සිට ක්‍රියාත්මක කර තිබූ පරිගණක මෘදුකාංග පද්ධතියේ අඩුපාඩු 2024 ජූලි 30 දින වන විටත් නිවැරදි නොවී පැවතුණි.	මෙම මෘදුකාංගය තවමත් පරීක්ෂණ අදියරේ පවතී.	පරිගණක මෘදුකාංග පද්ධතිය ඉක්මනින් නිවැරදි කර ගැනීමට සම්බන්ධිත ආයතනය සමඟ විමසා සුදුසු පියවර ගත යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.429,013,188ක ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.176,704,353 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.252,308,835 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. වර්ෂයේ මුළු මෙහෙයුම් වියදම හා භාණ්ඩාගාරයට ගෙවූ මුදල් පිළිවෙලින් රු.93,060,363 කින් හා රු.43,011,306 කින් වැඩි වී තිබුණද මෙහෙයුම් ආදායම හා ශුද්ධ මූල්‍ය ආදායම පිළිවෙලින් රු.321,238,429 කින් හා 73,851,858 කින් වර්ධනය වී තිබීම මෙම වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ආයතනයේ රසායනාගාර 05 ක දැනට පවතින බැහැර කළ යුතු බවට හඳුනාගෙන ඇති උපකරණ අයිතම 147 ක් 2024 ජූලි 15 විගණිත දින වන විටත් ඉවත් කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදුකර නොතිබුණි.	මෙම අයිතම වසර 20 කට වඩා පැරණි අයිතම නිසා ඒවා මිලදී ගත් වසර සහ පිරිවැය ආදී තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකි වී ඇති බව හා ඉදිරියේදී එම අයිතම ඉවත් කිරීමට නියමිත බව.	භාවිතා නොකරන ද්‍රව්‍ය ඉවත් කිරීමට හා ඒවා නිවැරදිව වාර්තා කිරීමට පියවර ගත යුතුය.
(ආ) SLS ලාංඡනය භාවිතය සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කළ විට නිරතුරුවම, නිෂ්පාදිත අදාළ ප්‍රමිතියට අනුකූල වීම තහවුරු කිරීම වෙනුවෙන් තත්ත්ව පද්ධතිය සතුටුදායක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ බලපත්‍ර කොන්දේසිවලට අනුකූලවීම සත්‍යාපනය කිරීම සඳහා විවෘත වෙළඳපොලෙන් නිෂ්පාදිතයේ නියැදි ලබා ගෙන පිරිවිතරයන්හි අනුකූලතාවය පිරික්සීම සඳහා	SLS සහතික ක්‍රමය යටතේ නිෂ්පාදන අනුකූලතාවය සහ ක්‍රියාවලි අනුකූලතාවය නිරන්තර අධීක්ෂණය කරන අතර ඒ සඳහා කර්මාන්ත ශාලා තුළ අඛණ්ඩ පසු විපරම් විගණනය සිදුකරනු ලබන බව හා තවදුරටත් නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම සඳහා අහඹු ලෙස වෙළඳපල නියැදි ලබාගෙන පරීක්ෂා කරනු ලබන බව.	නිෂ්පාදිතයේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම සඳහා නිරන්තර වෙළඳපල නියැදි ලබාගෙන නිෂ්පාදනවල ප්‍රමිතිය පරීක්ෂා කළ යුතුය.

පරීක්ෂාවන් සිදුකළ යුතුය. එසේ වුවද, 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රමිත සහතික ලාංඡනය ලබාගෙන තිබූ භාණ්ඩ සංඛ්‍යාව 924ක් වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වෙළඳපොළ සමීක්ෂණ සිදුකර තිබුණේ භාණ්ඩ වර්ග 183ක් එනම් සියයට 20ක් සඳහා පමණි.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය විසින් 2020 වර්ෂයේදී සංශෝධනය කරන ලද අංක 896 : 2020 ප්‍රමිතිය යොදා ගනිමින් ආනයනික රතු පරිප්පු පිළිබඳ පරීක්ෂාව සිදු කරන අතර එම ප්‍රමිතියේ 6.2 හි දක්වා ඇති භෞතික අවශ්‍යතා හි එකතුකරන ලද වර්ණ ද්‍රව්‍ය පරීක්ෂාව (AOAC 988.13 & HPLC) සිදු කිරීමට අවශ්‍ය පහසුකම් නොමැති වීම හේතුවෙන් වර්ෂක පිළිබඳ පරීක්ෂාව සිදුකර නොතිබුණි.	මෙම කරුණ පිළිබඳ සාකච්ඡා කර රසායනාගාරයට අනුගමනය කළ හැකි පරීක්ෂණ ක්‍රමයක් ඇතුළත් කිරීම සඳහා ප්‍රමිතිය සංශෝධනය කරන ලෙස දැනුම් දෙන ලද බව.	නිශ්චිත පරීක්ෂාවන් නියමානුකූලව සිදුකිරීම සඳහා අවශ්‍ය පහසුකම් සැපයීම කඩිනමින් සිදුකළ යුතුය.
(ආ) ශ්‍රී ලංකාව තුළ දුඹුරු සීනි නිෂ්පාදනය කරනු ලබන දේශීය ආයතන 04 ක් විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ අතර එම කිසිදු නිෂ්පාදකයෙකු විසින් ප්‍රමිති සහතික ලබා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	SLS අනිවාර්ය කරන නියාමන අධිකාරිය පාරිභෝගික කටයුතු අධිකාරිය වන බැවින් SLS ලකුණ සඳහා අයදුම්කරන ලෙස මෙම ආයතනවලට දැනුම් දී ඇති බව.	ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති සහතිකය අනිවාර්ය නමුත් මෙතෙක් එය ලබාගෙන නොමැති ආයතනවලට ඒ පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමට පාරිභෝගික කටයුතු අධිකාරිය සමඟ නිරන්තරව තොරතුරු හුවමාරු කර ගැනීම සිදු කළ යුතුය.
(ඇ) පාරිභෝගික කටයුතු පිළිබඳ අධිකාරියේ තොරතුරුවලට අනුව වෙළඳ සන්නම් නාම 28 ක් යටතේ ටින්මාළු වෙළඳපොළ වෙත නිකුත් කෙරෙන නමුත් ඒ අතුරින් SLS සහතිකය ලබා ගෙන තිබුණේ වෙළඳ සන්නම් නාම 15 ක් සඳහා පමණි. ඒ අනුව ටින් මාළු වෙළඳ සන්නම් නාම 13 ක් සඳහා SLS	ප්‍රමිති ආයතනය විසින් නිෂ්පාදකයන් 15 කගේ ටින් මාළු සන්නම් නාම 48 ක් සඳහා SLS සහතිකය ය ලබා දී ඇත. නිෂ්පාදකයන් කිහිපදෙනෙකුට සන්නම් නාම කිහිපයක් සඳහා එක් බලපත්‍රයකට වඩා ලබා දී ඇති බව.	SLS සහතික අත්‍යාවශ්‍ය හා ස්ව කැමැත්ත මත SLS සහතික ලබා ගෙන ඇති භාණ්ඩ පිළිබඳ නිසි හා නිරන්තර නියාමනය අවශ්‍ය වූ විට අප්‍රමාදව හා නිරන්තරව වගකිව

සහතිකය ලබා ගෙන නොතිබුණි.

යුතු ආයතන සමඟ සම්බන්ධ වෙමින් කටයුතු කිරීම කළ යුතුය.

3.3 නිෂ්කාර්ය හෝ උෞන උපයෝජිත දේපල, පිරිසත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ආහාර රසායනාගාරය (Food Lab) සඳහා රු.495,000 ක් වැයකර හදිසි ආපදා අවස්ථාවකදී විද්‍යාගාර නිලධාරීන්ට ස්නානය සහ දෑස් සේදීම සඳහා 2019 අගෝස්තු 06 දින මිලදී ගෙන තිබූ Shower and Eye wash උපකරණය විගණිත දිනය වන 2023 නොවැම්බර් 17 දින වන විටත් ප්‍රයෝජනයට ගත හැකි පරිදි ස්ථානගත කර නොතිබුණි.	ඉඩකඩ සීමිත බැවින් සහ ජලනල සැපයීම සම්පූර්ණ නොකිරීම හේතුවෙන් මෙය සවිකර නොමැති බව.	ආරක්ෂක ක්‍රමවේදයක් ලෙස අදාළ උපකරණය නියමිත කටයුතු සඳහා යොදාගෙන රසායනාගාර සේවක අවශ්‍යතාව සම්පූර්ණ කළ යුතුය.
(ආ) ක්ෂුද්‍රජීවී රසායනාගාරය (Microbiology Lab) සතුව පැවති Unido grant හරහා 2021 දෙසැම්බර් 31 දින ආයතනයට ලැබී තිබුණු රු.1,748,663 ක් 86 Arctiko Freezer (S/No – ULVF 651096008) උපකරණය 2022 මාර්තු මාසයේ සිට අක්‍රියව පැවතුණි.	මේ වන විට මෙම උපකරණය පෞද්ගලික ආයතනයක් වෙත අළුත්වැඩියාව සඳහා යවා ඇති බව.	ආර්ථික වාසි ලබා ගත හැකි පරිදි අළුත්වැඩියාව සිදුකර උපකරණය භාවිතයට ගත යුතුය.

3.4 ප්‍රසම්පාදන කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනයේ රසායනාගාර සඳහා රු.21,860,934ක් වටිනා උපකරණ මිලදී ගැනීමේදී ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ 3.1, 5.19 හා 5.20 හි සඳහන් මාර්ගෝපදේශ අනුගමනය කර නොතිබුණි.	මෙවැනි සිදුවීම් නැවත ඇති නොවීමට වැළැක්වීමේ පියවර ගනු ලබන බව.	ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශවලට අනුගතව කටයුතු කළ යුතුය.

- 4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය
- 4.1 වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති අංක 01/2021 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය මඟින් හඳුන්වාදෙන ලද රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන මෙහෙයුම් අත්පොත අනුව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවත් 2022 වර්ෂයට අදාළ වාර්ෂික වාර්තාව සම්බන්ධයෙන් ඵලෙස කටයුතු කර නොතිබුණි.</p>	<p>අමාත්‍යාංශය වෙත භාර දී ඇත</p>	<p>වකුලේඛ විධිවිධාන අනුව ගිණුම් වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතුය.</p>